

İSLAMDA YETİM HAKLARI VE SORUMLULUKLARIMIZ

HAZİRAN 2017

İHH
İNSANI YARDIM VAKFI

Haziran 2017

Hazırlayan: Prof. Dr. Vecdi Akyüz
Yayına hazırlayan: İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi

İHH İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı
Büyük Karaman Cad. Taylasan Sok. No: 3 Pk. 34230 Fatih/İstanbul
Telefon: +90 212 631 21 21 | Faks: +90 212 621 70 51
www.ihh.org.tr | info@ihh.org.tr

Baskı
Pelikan Basım Maltepe Mh. Gümüşsuyu Cd.
Odin İş Merkezi No. 1/28
Topkapı-İstanbul

İÇİNDEKİLER

3 GİRİŞ

4 YETİMİN ŞAHSİ ÜZERİNDE VESAYET

5 Yetimi Koruma ve Barındırma

7 Yetimi Doyurma

7 Yetimlere İyi Davranma

9 Kamu Bütçesinden ve Özel Mallardan Yetimlere Harcama

11 Şehit Yetimleri

13 Yetimin Evlendirilmesi

14 Yetimin Miras Hakkı

16 YETİMİN MALLARI ÜZERİNDE VESAYET

16 Yönetim

17 Gelirlerin Sarfı ve Değerlendirilmesi

19 Kullanma Hakkı

20 Yetim Malı Yemek

22 Yönetimin Sona Ermesi

24 EK

24 İHH İnsani Yardım Vakfı Hakkında

24 Misyonu

25 Vizyonu

25 Çalışma İlkeleri

25 Ödüller

26 Uluslararası Üyelikler

26 Vergi Muafiyeti

27 YETİM ÇALIŞMALARI

27 Yetim / Kimsesiz Çocuk

28 YETİM ÇALIŞMALARININ PERİYODU

29 Yetim Sponsorluk Destek Sistemi

30 Nasıl Sponsor Olunur?

32 KAYNAKÇA

“... Sana yetimleri sorarlar.

De ki:

‘Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır.’

Eğer onlarla bir arada yaşarsanız artık onlar sizin kardeşlerinizdir.

Allah, düzelteni bozandan ayırt etmesini bilir.

Allah dileseydi sizi zora sokardı.

Allah şüphesiz güçlüdür, hakîmdir.”

(Bakara 220)

GİRİŞ

Yetim, *Arapça yüm* kökünden gelir. Yüm, çocuğun ergenlikten önce babasını kaybetmesi demektir. Diğer canlılarda ise anasını kaybetmek anlamındadır. Fıkıh dilinde yetim (ç. *yetâmâ*, *eytâm*), babasından yoksun kalan çocuk demektir. Ergenlik yaşına gelmeden babasını kaybeden erkek ya da kız, zengin ya da fakir çocuklara yetim denir. Babası ve annesi ölen çocuğa *latîm*, yalnızca annesi ölen çocuğa *acî* (*aciyyun*) denir. Kocasından yoksun kalan kadın için de *yalnız/dul* anlamında yetim kelimesi kullanılır. Yetimler topluma Allah'ın emanetidir. Bu nedenle yetimleri korumaya alarak eğitip yetiştirmek ve topluma yararlı insanlar olmalarına çalışmak, Müslümanların ahlaki ve hukuki görevidir. Yetimlik süresi buluş çağına kadardır. "Buluş çağına ulaştıktan sonra yetimlik kalkar." (*Ebu Dâvud, Vesâya, 6*)

Ölüm, gayrimeşru ilişkiler, geçim sıkıntısı, doğal afetler, toplumsal kargaşalar gibi sebeplerle tarih boyunca yetimlik hep olagelmiştir. Başlıca yetimlik durumları şunlardır:

1. Anne veya babasını kaybetmiş çocuklar
2. Hem anne hem babasını kaybetmiş çocuklar
3. Anne veya babası ya da her ikisi de belli olmayan çocuklar
4. Anne veya babası ya da her ikisi tarafından terk edilen (*lakîl*) çocuklar

Yetimler, hem şahısları hem de malları açısından *velayet/koruma* altına alınır. Yetimlerin kendileri veya mallarıyla ilgili işlerini *veli/vasi* yürütür. Kur'an-ı Kerim'de yirmiden fazla yerde yetimlere özel ilgi ve koruma gösterilmesi istenmiş, haklarının korunması için ayrıntılı sayılabilecek hükümler belirlenmiştir.

A. YETİMİN ŞAHSİ ÜZERİNDE VESAYET

Yetime davranış, *ihsan* (iyi davranış) türünden olmalıdır. İhsanın içerdiği şefkat, merhamet, ilgi, sevgi, koruma ve kucaklama, bu tür davranışın örneklerindedir. İhsan türü davranış gösterilecekler arasında sayılanlar ise öncelikle ana-baba, yakın akrabalar, yetimler ve düşkünlerdir.

“Allah’a kulluk edin, O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, yakın-lara, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya ve elinizin altında bulunan kimselere iyilik edin. Allah, kendini beğenip öğünenleri elbette sevmez.” (Nisa/4, 36; ayrıca bkz. Bakara/2, 83)

Yukarıda görüldüğü gibi, iyilik ve Allah yolunda harcama yapılacaklar arasında yetimler de yer alır:

“Yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz, iyi (birr) olmak demek değildir. Asıl iyi olan Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, Kitab’a, peygamberlere inanan; O’nun sevgisiyle yakınlarına, yetimlere, düşkünlere, yolculara, yoksullara ve özgürlüklerine kavuşmaya çalışan kölelere

malından veren; namaz kılan; zekât veren ve ahitleştiklerinde sözlerine vefa gösteren; zorda, darda ve savaş alanında sabredenlerdir. İşte onlar doğru olanlardır ve sakınanlar ancak onlardır.” (Bakara/2, 177)

“Onlar, içleri çektiği hâlde yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. ‘Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz. Doğrusu biz çok asık suratların bulunacağı bir günde Rab-bimizden korkarız.’ derler. Allah da onları bu yüzden o günün fenalığından korur; onların yüzüne parlaklık ve neşe verir.” (İnsan/76, 8-11);

“Sana, ne sarf edeceklerini sorarlar. De ki: ‘Harcayacağınız mal; ana-baba, yakınlar, yetimler, düşkünler, yolcular içindir. Yaptığınız her iyiliği Allah şüphesiz bilir.’” (Bakara/2, 215)

Sahabe tarafından yaptırılan vakıflar için düzenlenen vakfiyelerde, bu ayetlerde geçen ihtiyaç sahipleri neredeyse aynen tekrarlanarak yer almıştır. Bu durum da bu ayetlerin vakıf kurumu için yol gösterici olduğunu ortaya koymaktadır.

1. Yetimi Koruma ve Barındırma

Hız. Muhammed (s.a.v.), doğumundan altı ay önce babası, altı yaşındayken de annesi öldüğünden kelimenin tam anlamıyla bir yetim olarak doğmuş ve büyümüştür. Bu sebeple İslam Peygamberi Hız. Muhammed (s.a.v.)'in bizzat kendisi de yetim olduğu için yetimlere nasıl davranılması gerektiğini çok yakından bilmektedir:

“Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın. Seni yetim bulup da barındırmadı mı? Seni şaşırmış bulup doğru yola erdirmemi mi? Seni fakir bulup zenginleştirmemi mi? Öyleyse sakın yetimi horlama/üzme. Sakın bir şey isteyeniyi azarlama. Yalnızca Rabbinin nimetini hep anlat.” (Duhâ/93, 5-11)

Bir ara Hız. Muhammed (s.a.v.)'e vahyin gelişi bir süre gecikince müşriklerin “*Rabbi onu terk etti ve danıldı!*” diyerek alay etmeleri üzerine inen bu ayetler, Hız. Muhammed (s.a.v.)'in şahsında, yetimin en başta nelerden yoksun olduğunu ve ona nasıl davranılması gerektiğini çok açık biçimde dile getirmektedir.

Yetimlerle ilgili olarak “düzeltici (islah edici/iyileştirici)” olmak gerekir.

“Sana yetimleri sorarlar. De ki: ‘Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır.’ Eğer onlarla bir arada yaşarsanız artık onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah, düzeltene bozandan ayırt etmesini bilir. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Allah şüphesiz güçlüdür, hakîmdir.” (Bakara/2, 220; ayrıca bkz. Bakara/2, 83; Nisa/4, 36)

Bu ayete göre, yetimlerle aynı evde barınma durumunda yetimleri bir din kardeşi gibi görmek ve bu kardeşlik duygusuyla islah edici davranmak gerekir.

Hız. Muhammed (s.a.v.), yetimleri korumasına alanlara cennet müjdesini vermiştir: “Kim Müslümanların

arasında bulunan bir yetimi alarak yedirip içirmek üzere evine götürürse, affedilmeyecek bir günah (şirk) işlemediği takdirde, Yüce Allah onu mutlaka cennete koyar.” (Tirmizî, Birr, 14, No: 1918); “Kim üç yetimi korumasına alır, bakımını yaparsa sanki ömür boyu gecesini namazla, gündüzünü oruçla geçirmiş ve Allah yolunda cihat etmiş gibi olur. Ben ve o, [iki parmağını göstererek] cennette şu ikisi gibi kardeşiz.” (İbn Mâce, Edeb, 6)

Hız. Muhammed (s.a.v.), on yıl kadar yanında bulunup kendisine hizmet eden Hız. Enes bin Malik (r.a.)'i bir yetim olarak korumasına almıştı. Enes, babası ölmüş yetim bir çocuktur. Babası Malik bin Nadr, İslam'ın Medine'de yayıldığı ilk günlerde hanımı Ümmü Süleym'in Müslüman olmasına kızarak Şam'a gitti ve hicretten önce orada öldü. Ümmü Süleym daha sonra Ebu Talha el-Ensari ile evlendi. Hız. Muhammed (s.a.v.) Medine'ye geldiğinde kendisine hizmet edecek bir kimse yoktu. Annesi veya üvey babası küçük Enes'i Hız. Muhammed'in hizmetine verdi. Bir rivayete göre Ebu Talha, okuryazar ve zeki bir çocuk olan Enes'i elinden tutup Hız. Muhammed (s.a.v.)'e getirdi. “Ey Allah'ın elçisi! Enes zeki bir çocuktur. Sana hizmet etsin.” dedi. Hız. Peygamber (s.a.v.), hâlden anlayan biri olarak yetim Enes'e hizmeti süresince çok iyi davranmış ve onu hiç azarlamamıştır. Hatta herhangi bir hatası yüzünden Enes'i uyuracak olan hanımlarına “Bırakın çocuğu!” deyip müdahale etmiştir. (Buhârî, Vesâya, 25; Ebu Dâvud, Edeb, 1) Hız. Muhammed (s.a.v.)'in eğitim-öğretim etkinliğine, insanlara ve özellikle çocuklara karşı hoşgörüsüne ve diğer bazı ahlaki davranışlarına dair birçok bilgi, işte Enes (r.a.) sayesinde gelmiştir.

“Sana yetimleri sorarlar. De ki: ‘Onların işlerini düzeltmek hayırlıdır.’ Eğer onlarla bir arada yaşarsanız artık onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah, düzeltene bozandan ayırt etmesini bilir. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Allah şüphesiz güçlüdür, hakîmdir.” (Bakara/2, 220; ayrıca bkz. Bakara/2, 83; Nisa/4, 36)

Hız. Muhammed (s.a.v.), yetime bakan kimseye cennet müjdesini vermiş, onunla komşu olacağını belirtmiştir: "Ben ve kendisine veya başkasına ait yetime bakan/arka çıkan/işini üstlenen/görüp gözeten, şu iki parmağım gibi [orta parmağı ile baş parmağını yan yana getirdi] cennette yan yana olacağız." (Buhârî, Edeb, 24, Talâk, 14, 26; Müslim, Zühd, 42; Ebu Dâvud, Edeb, 131; Tirmizî, Birr, 14) Kişinin kendisinin yetimi; torunu, erkek veya kız kardeşinin çocuğu, öz veya üvey kardeşi, oğulluğudur. Kocasını ölen bir kadına göre ise, geride kalan çocukları veya başka yakınlarıdır.

Bizzat Hız. Muhammed (s.a.v.)'e vasiyet edilmiş yetimler vardı. Esad bin Zürrare, vefat ederken Kebşe, Habibe ve Faria adındaki üç kızını Hız. Muhammed'in himayesine bıraktığını vasiyet etmiştir. Hız. Peygamber (s.a.v.), hangi hanımının yanına giderse bu kızları da beraberinde götürürdü. Onların evlilikleriyle de bizzat ilgilenmiştir. (İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-Kübrâ, 3/610) Hız. Aişe (r.a.)'nin korumasında olan bazı yetimler de vardı. Kasım bin Muhammed anlatıyor: Hız. Aişe (r.a.), kardeşi Muhammed'in yetim kızlarını terbiyesine almıştı ve onları hacr (kısıtlılık) devrelerinde himaye ediyordu. Kızların (kendi mülkleri olan) zinetleri var-

dı. Hız. Aişe bu zinetler için zekât vermiyordu. (Malik, Muvatta, Zekât, 10)

Avf İbnu Mâlik el-Eşca'i (r.a.) anlatıyor: "Hız. Peygamber (s.a.v.) 'Ben ve yanakları kararmış kadın, kıyamet günü şu iki şey gibi yan yanayız. [Hadisi rivayet eden Yezid İbnu Zürey, baş ve orta parmaklarıyla işaret yaptı.] O kadın ki mevkisi, makamı bulunan kocasından dul kalmıştır, (maddi imkânlarından başka) neşep ve güzelliği yerindedir. Bütün bunlara rağmen (evlenmez) ve yetimler büyüyünceye veya ölüncüye kadar kendini onlara hasreder.'" Hadiste geçen "yanakları kararmış kadın" tabiriyle Hız. Peygamber (s.a.v.), yetimlerini büyütmek gayesiyle süslenmeyi ve rahat yaşamayı terk eden, çektiği sıkıntılar sebebiyle cildi kararan dul kadını ifade buyurmuştur. (Ebu Dâvud, Edeb, 130)

Gayrimeşru ilişki ya da geçim zorluğu vb. sebeplerle ebeveyni tarafından terk edilen (lakî: buluntu) çocuklar devletin korumasına alınır. Hız. Ömer (r.a.), yetimlerden sayılan buluntu çocukların bakımını, gözetimini ve terbiye sorumluluğunu onları bulan kişiye vermiş; bu çocukların nafakaları ise devlet tarafından karşılanmıştır. (Seyyid es-Sâbık, Fıkhu's-Sünne, 3/240; Abdülkerim Zeydan, Ahkâmu'l-Lakî, 17)

2. Yetimi Doyurma

Kâmil bir imanın gereği, yetimi doyurmak ve içten gelen derin bir sevgiyle korumaktır:

“Onlar içleri çektiği hâlde yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. ‘Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz. Doğrusu biz çok asık suratların bulunacağı bir günde Rab-bimizden korkarız.’ derler. Allah da onları bundan ötürü o günün fenalığından korur, onların yüzüne parlaklık ve neşe verir.” (İnsan/76, 8-11)

Bu nedenle yetime kucak açıp korumak, Allah’ın rızasını kazanmak yolunda insanın önünde duran zorlu engellerden birini aşmak demektir:

“Biz ona eğri ve doğru iki yolu da göstermedik mi? Ama o, zor geçidi aşmaya girişemedi. O zor geçidin ne olduğunu sen bilir misin? O geçit, bir köle ve esir azat etmektir; yahut açlık gününde yakını olan bir yetimi, yahut toprağa serilmiş bir yoksulu doyurmaktır. Sonra, inanıp birbirlerine sabırlı ve merhametlilerden olmayı tavsiye edenlerden olmaktır. İşte bunlar amel defterleri sağdan verilenlerdir.” (Beled/90, 10-18)

3. Yetimlere İyi Davranma

Yetimlere iyi davranmak (ihşan) zorunludur. Bu nedenle yetime kötü davranmak, “dini/ahireti yalan sayan” tutumlar arasında yer alır:

“Dini/ahireti yalan sayanı gördün mü? Yetimi kakıştıran, yoksulu doyurmaya yanaşmayan kimse işte odur.” (Mâûn/107, 1-2)

Yetimlere iyi davranmak, bir anlamda Yetimler Yetimi Hz. Muhammed

(s.a.v.)’e iyi davranmak demektir. Hz. Aîşe (r.a.) anlatıyor: “Bana iki (yetim) kızıyla birlikte bir kadın geldi. Benden bir şeyler istedi. Yanımda sadece tek bir hurma vardı. Hurmayı ona ikram ettim. Kadın da onu iki kızına pay etti. Kadın kalkıp evden çıktı gitti. Ardından Rasulullah (s.a.v.) eve gelince olayı ona anlattım. Şöyle buyurdu: ‘Kim bu kızlara iyilik yapar ve güzel bakarsa, kızlar onun için ateşten kendisini

“Dini/ahireti yalan sayanı gördün mü? Yetimi kakıştıran, yoksulu doyurmaya yanaşmayan kimse işte odur.” (Mâûn/107, 1-2)

koruyan bir yerde olurlar.” (Buhârî, Zekât, 10; Müslim, Birr, 147)

Yetim başını okşamak, kişiye sevapların en büyüğünü kazandırır: “Kim Allah rızası için bir yetimin başını okşarsa elinin dokunduğu her saç sayısınca iyilik yazılır. Kim yanında bulunan yetim erkek veya kız çocuğa iyi davranırsa ben ve o, cennette şu ikisi gibidir.” (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 5/250)

Bir keresinde bir yetimin kaybettiği bir davada Hz. Muhammed (s.a.v.), davayı kazanan tarafa bağış yoluyla yetimin gönlünü almasını önermiştir. Hadise şöyle vukû bulmuştur:

Uhud Savaşı'ndan önce Ensar'dan Ebu Lübabe ile yine Ensar'dan bir yetim arasında bir hurma bahçesi yüzünden anlaşmazlık çıkmıştı. Hz. Muhammed (s.a.v.) Ebu Lübabe'nin haklılığına karar verdi. Ancak Ebu Lübabe'ye hakkını yetim çocuğa bağışlamasını önerdi. Kendisine bunun karşılığında cennette bir hurma bahçesi bağışlanacağını bildirdi. Ne var ki Ebu Lübabe bu öneriyi yanaşmadı. Hz. Peygamber (s.a.v.) biraz gücendi. O sırada İbnu'd-Dehhaha Hz. Muhammed (s.a.v.)'e yetime bir hurma bahçesi bağışladığı takdirde kendisinin nasıl bir ödül alacağını sordu. Hz. Muhammed (s.a.v.), cennette bir bahçe ödülü verileceğini söyledi. İbnu'd-Dehhaha hurma bahçesini satın alarak yetime bağışladı. Hz. Peygamber (s.a.v.) bu davranışa çok sevindi. (Vâkıdî, Megâzî, 1/281)

Yetimler Yetimi Hz. Muhammed (s.a.v.), “Ey Yüce Allah'ım! Şu iki zayıfın/horlananın; yetimin ve kadının haklarını gereğince koruyamayacağım diye ürpermekteyim.” (Nesâî, 5/363; İbn Mâce, Edeb, 6) diye dua etmiştir.

Kur'an-ı Kerim, Mekke'deki zengin Kureyşlileri, yetimi ve yoksulu ihmal ettikleri için nankörlükle niteleyerek şiddetle eleştirmektedir:

“Hayır, yetime karşı cömert davranmıyorsunuz. Yoksulu yedirmek konusunda birbirinize özenmiyorsunuz. Size kalan mirası hak gözetmeden yiyorsunuz. Malı pek çok seviyorsunuz. Ama yer çarpılıp paralandığı zaman...” (Fecr/89, 17-21)

Dolayısıyla Müslüman bir toplumda yetimlere sadece yiyecek, elbise ve barınak değil, aynı zamanda saygı da gösterilmesi gerekmektedir.

Yetimi evde barındırmak elbette çok önemlidir; ama sadece barındırmak yetmez, yetime ayrıca iyi davranmak gerekir: “Müslümanlar arasında en hayırlı ev, kendisine iyilik yapılan bir yetimin bulunduğu evdir. Müslümanlar arasında en kötü ev de kendisine kötülük yapılan bir yetimin bulunduğu evdir. Ben ve yetime bakan kimse, cennette şu iki parmak gibiyiz.” (İbn Mâce, Edeb, 6)

Yetimi ve yoksulu koruyan, komşusuna yukarıdan bakmayan, Allah'ın korumasına girer: “Beni hakla gönderen Allah'a yemin ederim ki, yetime merhamet edene, ona yumuşak konuşana, onun yetimliğine ve zayıflığına acıyana ve Allah'ın kendisine lütfettiği imkânlar sebebiyle komşusuna tepeden bakmayana, Allah kıyamet gününde azap etmez.” (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/263, 387)

Hz. Peygamber (s.a.v.), huzuruna gelerek kalbinin katlığından yakınan bir adama şunu tavsiye etmiştir: “Kalbinin yumuşamasını istiyorsan yoksulu doyur ve yetimin başını okşa.” (Ahmed bin Hanbel, a.g.e., 2/263, 383, 387)

Erenlerin büyüklerinden Hoca Ahmed Yesevî, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in yetimliği ve yetimlere şefkatiyle ilgili şiirinde, bahsi geçen bu ayetleri ve hadisleri birleştirerek çok canlı bir temsille şöyle der:

Resul huzuruna bir yetim gelir;

“Garip ve düşkünüm” diye söyler.

Rahim kıldı Resul onun hâline,

Dileği ne ise getirdi yerine.

Resul dedi: “Ben de yetimim,
Yetimlikle gariplikle büyüdüm.”

Muhammed dediler: “Her kim yetimdir,
Biliniz benim has ümmetimdir.”

Yetimi görerseniz incitmeyin siz,
Garibi görerseniz dağ etmeyin (yaralama-
nın) siz.

Yetimler bu cihanda har (hor) olmuştur,
Gariplerin işi müşkül olmuştur.

(Ahmed Yesevî, Divan-ı Hikmet'ten Seçme-
ler, Haz. Kemal Eraslan, 297)

Akıllı isen gariplerin gönlünü avla,
Mustafa gibi ülkeyi gezip yetim ara,
Dünyaya tapan soysuzlardan yüz çevir.

(Ahmed Yesevî, a.g.e., 51)

Veli/vasi, yetim çocuğa iyi davran-
makla yükümlüyken, yetim çocuk da
velisine/vasisine itaat göstermekle
yükümlüdür. Yetimin veliye/vasiye
itaatsizliği şirretlik ölçüsüne varmış
ve veli/vasi tarafından önu alınamaz
bir duruma gelmişse artık beklenen
yarar ortadan kalkmış olacağından
yetimin veliden/vasiden alınarak bir
islah kurumuna veya sosyal kuruma
verilmesi en uygun yoldur.

4. Kamu Bütçesinden ve Özel Mallardan Yetimlere Harcama

Yetimler için sadece bireylerin des-
teğiyle yetinilemez, onlar ayrıca
kamu gelirlerinden ayrılan bir payla
da desteklenmelidir.

Ganimet türü gelirlerin bir kısmı ye-
timler için harcanır:

“Allah’ın, fethedilen memleketler
halkının mallarından Peygamberine
verdikleri; Allah, Peygamber, ya-
kınlar, yetimler, yoksullar ve yolda
kalmışlar içindir; ta ki içinizdeki zen-
ginler arasında elden ele dolaşan bir
devlet olmasın. Peygamber size ne
verirse onu alın, sizi neden mene-
derse ondan geri durun. Allah’tan
sakının, doğrusu Allah’ın cezalandır-
ması çetindir.” (Haşr/59, 7)

Bu ganimetlerin beşte biri (humus)
yetimler için harcanmalıdır:

“Eğer Allah’a ve hakkı batıldan ayı-
ran o günde -iki topluluğun karşılaştığı
günde- kulumuza indirdiğimize
inanıyorsanız bilin ki, ele geçirdiğiniz
ganimetin beşte biri Allah’ın, Pey-
gamberin ve yakınlarının, yetimlerin,

düşkünlerin ve yolcularındır. Allah
her şeye kadirdir.” (Enfâl/8, 41)

Zekât gelirinin bir kısmı da yetimler
için harcanır. Avn bin Ebu Cuhayfe,
babasından naklen anlatıyor: “Bize
Hz. Muhammed (s.a.v.)’in zekât me-
muru geldi. Zekâtı zenginlerimizden
aldı, fakirlerimize verdi. Ben yetim
bir çocuktum. Bana da bir deve ver-
di.” (Tirmizî, Zekât, 21)

Zekât yükümlülerinin zekât verebile-
ceği bir kalem de yakınlarından olan
yetimlerdir. Ümmü Seleme (r.a.) an-
latıyor: “Rasulullah (s.a.v.) bize sada-
ka vermemizi emretmişti. Abdullah
bin Mesud’un hanımı Zeyneb (r.a.),
‘Kardeşimin yetim çocukları ile fakir
olan kocama versem bu beni sadaka
mükellefiyetinden kurtarır mı? Ben
onlara şöyle şöyle infak ediyorum.’
dedi. ‘Evet!’ buyurdular.” Râvi der
ki: ‘Zeyneb sanatkâr bir kadındı, el
işini yapardı.’”

Ebu Said (r.a.) anlatıyor: “Rasulul-
lah (s.a.v.) minbere oturdu, biz de

etrafında yerimizi aldık. Buyurdular ki: 'Sizin için korktuğum şeylerden biri, dünyanın süs ve güzelliklerinin sizlere açılmasıdır!' Bir adam (araya girerek söze karıştı ve): 'Yani (nail olacağımız) hayır, şer mi getirecek?' dedi. Rasulullah (s.a.v.) bu soru üzerine sükût etti. Adamı, 'Sana ne oluyor da Rasulullah'ın sözünü kesip onunla konuşmaya kalkıyorsun? O sana konuşmuyor ki!' diye paylayanlar oldu. Gördük ki, kendisine vahiy gelmekte. Derken vahiy hâli açılmış, yüzündeki terleri silmekte idi. 'Şu soru soran nerede?' diye söze başladı. Sanki adamı (sorusu sebebiyle) takdir ediyor gibiydi. Sözlerine şöyle devam etti: 'Muhakkak ki hayır, şer getirmez. Ancak derenin bitirdikleri arasında, çatlatacak öldüren veya ölüme yaklaştıran bitki de var. Yalnız yeşil ot yiyen hayvanlar müstesna. Zira bunlar, yiyip böğürleri şişince güneşe karşı dururlar (geviş getirirler), aktırlar ve rahatça dışkı yaparlar, sonra tekrar dönüp yayılırlar. Şüphesiz ki bu mal hoştur, tatlıdır. Ondandır fakire, yetime ve yolcuya veren bu malın Müslüman sahibi en iyidir. Bunu hak etmeden

alan, yediği hâlde doymayan kimse gibidir. O mal, kıyamet günü aleyhinde şahitlik yapacaktır.' (Buhârî, Zekât, 47, Cum'a, 28, Cihad, 37, Rıkâk, 7; Müslim, Zekât, 123; Nesâî, Zekât, 81)

Lakîl denilen buluntu çocuklar M. Reşid Rıza'ya göre, zekâtın ödeneceği kimselerden *ibnu's-sebîl* (yol çocuğu) kapsamına girmektedir. (M. Reşid Rıza, Menâr, 5/94; Yusuf el-Kardâvî, Fıkhü'z-Zekât, 2/685)

Miras bölüşümü sırasında hazır bulunan mirasçı akraba ve düşkünler gibi, yetimlere de göz hakkı olarak bir miktar mal verilir ve güzel sözlerle gönülleri alınır:

"Taksimde (mirasçı olmayan) yakınlar, yetimler ve düşkünler hazır bulunursa ondan (miras malından) onlara da verin ve güzel sözler söyleyin. Arkalarında cılız (eli ermez, gücü yetmez) çocuklar bıraktıkları takdirde bundan endişe edecek olanlar, (başkalarının yetimleri için de) haksızlık yapmaktan korksunlar; bu konuda Allah'tan sakınsınlar ve dürüst söz söylesinler." (Nisa/4, 8-9)

İbn Abbas (r.a.), “Taksimde yakınlar, yetimler ve düşkünler bulunursa ondan onlara da verin, güzel sözler söyleyin.” (Nisa/4, 8) ayeti hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Bu ayet muhkemdir ve mensuh da değildir. Bazıları bunun mensuh olduğunu zanneder. Hayır, Allah’a yemin olsun mensuh değildir. Ancak bu ayet, halkın hükmüyle amel etmemek suretiyle kadrini idrak edemediği ayetlerdendir. Terekede (mirasta) tasarrufta bulunan ve te-reke ile ilgili işleri üzerine alan veli iki kısımdır:

1. Mala vâris olan mutasarrıf veli (*asabe gibi*) ki, işte bu veli (taksim sırasında hazır bulunan yakınlarla, yetimlere ve düşkünlere onların gönüllerini hoş edecek bir şeyler) verir.
2. Mala vâris olmayan veli (yetimin velisi gibi) ki, taksimde hazır bulunanlara maldan bağışta bulunmak gibi tasarrufta bulunmaz. Bu veli onlara tatlı sözler söyler. Mesela; ‘Benim sizlere bir şeyler verme yetkim yok.’ der.” (Buhârî, Vesâya, 18, Tefsir, Nisa/4, 3)

5. Şehit Yetimleri

Şehit yetimlerine özel bir ilgi gösteren Hz. Muhammed (s.a.v.), yardım konusunda yetimleri, akrabalarına tercih etmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.)’e gelen ganimetler arasında esirlerin de bulunduğunu duyan amcası Zübeyir bin Abdülmuttalib’in kızları Ümmü’l-Hakem ve Dubâa, yanlarına Hz. Fâtıma (r.a.)’yı da alarak Hz. Muhammed (s.a.v.)’in yanına gittiler. Durumlarından şikâyetçi olarak hizmetçi istediler. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Bedir’in yetimleri (Bedir Savaşı’nda şehit olanların geride bıraktıkları) sizi geçti.” (Ebu Dâvud, Harâc ve’l-İmâret, 20, Edeb, 10)

Beşir bin Akrabe henüz çocuk yaş-tayken babası Uhud Savaşı’nda şehit düşmüştü. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) Beşir’i ziyaret etti. Ağladığını görünce; “Ağlama ey sevgili çocuk, ne diye ağlıyorsun? Ben baban, Aişe de annen olsun, istemez misin?” diyerek onu teselli etti. Beşir de “Evet isterim.” cevabını verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) onun başını okşadı. (Buhârî, et-Târîhu’l-Kebîr, Haydarabad, 1941, 2/78; Ali el-Müttekî, Kenzül-Ummâl, 13/298)

Hârise bin Sürâka da bir yetimdi. Babası hicretten önce ölmüştü. Hicretten sonra annesiyle birlikte Müslüman olan Hârise, yaşı küçük olduğundan Bedir Savaşı’na asker olarak katılamadı. Savaş alanının gerisinde, bir su kaynağından su içerken okla şehit edildi. Annesi ve kız kardeşi, Hârise’nin öldüğünü duydular. Hz. Muhammed (s.a.v.) Bedir’den dönünce, annesi oğlunun durumunu sormak üzere Hz. Muhammed’e geldi. “Oğlum cennetteyse sabreder, sevabını beklerim. Değilse onun için var gücümle ağlarım.” dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.), “Ey Ümmü Hârise! Cennette birçok dereceler vardır. Üstelik oğlun Firdevsü’l-A’lâ’ya yükseldi.” buyurdu. Bunun üzerine annesi oğlu için asla ağlamayacağını belirtti. (Buhârî, Cihad, 14; Ahmed bin Hanbel, a.g.e., 3/272; Vâkıdî, a.g.e., 1/65, 94; Buhârî, a.g.e., 3/206)

Kaza umresinden Medine’ye döndüğü gün, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in üç yakını arasında bir tartışma çıktı. Ali, Cafer ve Zeyd, Rasulullah’in Uhud’da şehit düşen amcası Hz. Hamza’nın kızı Ümâme’nin velisi olma konusunda tartışıyorlardı.

Yanlarına giden Rasulullah durumu öğrendi. Her üçünün de gerekçelerini dinledikten sonra hepsini övdü ve sevgilerini belirtti: “Ey Zeyd, sen Allah’ın ve Rasulü’nün dostusun. Ey Ali, sen benim kardeşim ve arkadaşısın. Ey Cafer, sen bana yapıcı ve huyca en çok benzeyensin.” Ardından kararını şöyle bildirdi: “Ey Cafer! Ümâme’yi görüp gözetmeye sen daha lâıyıkısın. Çünkü onun teyzesi senin eşindir. Teyze, anne yerin-

dedir.” Cafer bu karara çok sevine- rek Ümâme’yi aldı. (Buhârî, Sulh, 6, Megâzi, 43; Müslim, Cihad, 90; Ebu Dâvud, Talak, 35; Tirmizî, Birr, 6) Hz. Muhammed (s.a.v.) Ümâme’yi daha sonra Seleme bin Ebu Seleme ile evlendirmiştir. (İbn Sa’d, a.g.e., 8/159-160)

Uhud Savaşı’nda şehit düşen Enes bin Fedâle’nin yetim kalan üç yaş- larındaki oğlu Muhammed, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in huzuruna getirildi. Hz. Peygamber ona, satılma- mak ve hibe edilmemek kaydıyla bir hurmalık bağışladı. (İbn Sa’d, a.g.e., 2/37, 8/342)

Hz. Ebubekir (r.a.), küçük bir kız ço- çuğunu kucağına almış severken ya- nına bir adam geldi ve çocuğun kim olduğunu sordu. Ebubekir, “O, ben- den daha hayırlı bir adamın, Sa’d bin Rebî’in kızıdır.” cevabını verdi. Sa’d bin Rebî, Bedir Savaşı’na katılmış bir gazi idi ve Uhud Savaşı’nda şehit düşmüştü. (İbn Hişâm, a.g.e., 2/95)

6. Yetimin Evlendirilmesi

Kız veya erkek yetimler, yaşlarının küçük olması durumunda, hatta bazen ergin olsalar bile, genellikle velileri tarafından evlendirilir; bazen de bizzat veli, korumasına aldığı yetim kızla evlenmek isteyebilir. Bu durumda yetimi koruyan veli, bu hakkı kötüye kullanabilir ve yetimin hukukunu gözetmeyebilir. İşte bu şekilde, evlenilebilecek kadınlar arasında yer alan “yetim kızla evlenmek” yerine, başka kadınlarla evlenme imkânı bulunduğu ayette şöyle belirtilir:

“Eğer (velisi olduğunuz) mal sahibi yetim kızlarla evlenmekle onlara haksızlık yapmaktan korkarsanız onlarla değil, hoşunuza giden başka kadınlarla iki, üç ve dörde kadar evlenebilirsiniz. Şayet onların aralarında da adaletsizlik yapmaktan korkarsanız bir tane almalsınız veya sahip olduğunuzla yetinmelisiniz. Doğru yoldan/adaletten sapmamanız için en uygunu budur.” (Nisa/4, 3)

Hz. Aişe (r.a.)’nin anlatımına göre; yetim velileri, himayelerindeki yetim kızlarla ya mallarına göz diktikleri için, onları sevmedikleri hâlde evlenirlerdi ya da severek evlenirler ama mehirlerini ve çeyizlerini emsallerine göre eksik belirlerlerdi. Hz. Aişe şöyle anlatıyor: “Bir adamın yanında yetim bir kız vardı. Onu kendisine nikâhladı. Kızın meyve veren bir hurma ağacı vardı. Kız, o hurma ağacında olsun adamın başka malında olsun ona ortaktı. Adam kız kendisi için tutuyor, kıza kendisinden (mehir olarak) bir şey vermiyordu. Bunun üzerine şu ayet (Nisa/4, 3) indi.” (Buhârî, Vesâya, 21, Tefsir, Nisa/4, 1, 23, Nikâh, 1, 16, 19, 37; Müslim, Tefsir, 6; Ebu Dâvud, Nikâh, 13; Nesâî, Nikâh, 66) Başka bir rivayette ise hadis şöyledir: “Yetim kız, velisinin terbiyesindedir. Velisi, kızın güzelliğine ve malına tamah etmekte (onunla evlenmek istemektedir).

Ancak mehrini tam değil, eksik vermeyi düşünmektedir. Böyle veliler, yetimlere mehirleri hususunda adaletli davranmadıkça, yetimle evlenmeleri yasaklanmış, başka kadınlarla evlenmeleri emredilmiştir.”

Hz. Aişe’ye göre şu ayet de aynı hususu teyit eder:

“Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: ‘Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor. Bu fetva, kendilerine yazılan şeyi vermeyip kendileriyle evlenmeyi arzuladığınız yetim kadınlara ve bir de zavallı çocuklara ve yetimlere doğrulukla bakmanız hususunda Kitap’ta size okunandır.’ Ne iyilik yaparsanız Allah onu şüphesiz bilir.” (Nisa/4, 127)

Hz. Aişe, devamla şunu söylemiştir: “Bu ayette Cenab-ı Hakk’ın mevzu bahis ettiği arzu, kişinin terbiyesi altında bulunan yetim kızın malı ve güzelliğinin az olması hâlindeki arzudur. Bu durumda kişi onunla evlenmek istememektedir.” Bir başka rivayette ise bu ayetle

ilgili olarak Hz. Aişe şu açıklamayı yapmaktadır: “Burada söz konusu edilen, kişinin terbiyesi altında bulunan ve malından kendisine ortak olan yetim kızdır. Adam bu yetim kızla evlenmeyi düşünmediği gibi, onu başkasıyla evlendirip bir yabancıyı malına ortak kılmak da istememekte, yetim kızı ortada tutmaktadır. Cenab-ı Hakk, mezkûr ayetle bu durumu yasaklamaktadır.” Ebu Dâvud şu ilavede bulunur: “Rebî’a, Cenab-ı Hakk’ın ‘Eğer velisi olduğunuz mal sahibi yetim kızlarla evlenmekle onlara haksızlık yapmaktan korkarsanız...’ ayeti hakkında şu açıklamayı yaptı: Burada Allah Teala şunu söylüyor: ‘Korkuyorsanız bu yetim kızları serbest bırakın (arada tutmayın), ben size dört tanesini helal kıldım.’”

Said bin Cübeyr, Katâde ve diğer tabîne göre; nasıl ki yetimlerin haklarına tecavüzden çekiniyorsa evlenmeye niyet edilen kadınların hakları için de aynı özen gösterilmelidir.

“Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır. Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara bir pay vardır.” (Nisa/4, 7)

7. Yetimin Miras Hakkı

Medineli ensardan Evs bin Sabit ölünce geride dul bir hanım ile üç yetim kız kaldı. Oğlu yoktu. Amcasının oğulları malının tamamını aldılar. Dul kadına ve yetim olan üç kıza hiçbir şey vermediler. Kadın durumu Hz. Muhammed (s.a.v.)’e şikâyet etti. Hz. Muhammed (s.a.v.), Evs bin Sabit’in amcaoğullarına haber göndererek malın kendilerine ait olduğunu bildirdi. Çünkü Arap töresine göre, ölen kişinin bıraktığı mirası yalnızca erkek akrabası alırdı. Bu olay üzerine şu ayet indi:

“Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır. Ana babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara bir pay vardır.” (Nisa/4, 7)

Hz. Muhammed (s.a.v.) bunun üzerine hemen mirası alanlara haber gönderdi ve Allah’ın kadınlara da mirastan pay ayırdığını bildirdi. (Vâhidî, Esbâbü’n-Nüzûl, Yay.: Seyyid el-Cümeylî, Beyrut, 1990, 120-121)

Miras kalan haram malın ise elden çıkarılması gerekir. Ebu Talha, “içkiye varis olan yetimler” hakkında sormuştur. Rasulullah (s.a.v.) ise, “Dök onu!” diye emretmiştir. Ebu Talha, “Sirke yapsam olmaz mı?” deyince de “Hayır!” diye cevap vermiştir. (Ebu Dâvud, Eşribe, 3; Tirmizî, Büyû, 58) Tirmizî’nin rivayetine göre ise Hz. Peygamber, “Şarabı dök, küplerini de kır!” buyurmuştur.

B. YETİMİN MALLARI ÜZERİNDE VESAYET

1. Yönetim

Ergenlik yaşına gelmemiş çocukların vefat eden ebeveynlerinden kendilerine intikal eden mal varlığının korunması ve işletilmesi velilerce/vasilerce yapılır. Veli/vasi, kısıtlının malını korur ve akıllıca nemalandırır. Kısıtlının ihtiyaçlarını da bu maldan karşılamasını sağlar.

Vasiler, vesayetleri devam ettiği sürece, yetim çocuğun mallarını yönetme hakkına sahip ve bununla yükümlüdür. Vasiler yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde hâkim müdahale eder.

Bu hususlar ayette şöyle anlatılır:

“Allah’ın sizin için geçim kaynağı yaptığı mallarınızı aklı ermezlere vermeyin. O mallarla onları besleyin ve giydirin. Onlara güzel söz söyleyin.” (Nisa/4, 5)

Ayette geçen süfehâ (aklı ermezler) (tekili: sefih) kelimesi dört şekilde yorumlanmıştır:

1. **Çocuklar:** Zührî ve İbn Zeyd’den nakledildiğine göre, rüşt çağına gelmeyen çocuklardır.
2. **Müsrif kadınlar:** Mücahid ve Dahhâk’tan nakledildiğine göre, ister kişinin karısı ister annesi veya kızı olsun müsrif kadınlardır.
3. **Kadınlar ve çocuklar:** İbn Abbas, Hasan Basrî ve Katâde’ye göre sefihlerden maksat, kadınlar ve çocuklardır.
4. **Malını akıllıca harcamayanlar:** Sefih; malını koruyacak yeterli aklı bulunmayanlardır. Bunun

kapsamına kadınlar, çocuklar, yetimler ve bu sıfatın verilebileceği herkes girer. Doğru görüş budur. Taberî’nin tercihi de böyledir. Çünkü sözcük geneldir; delilsiz daraltma yapılamaz.

Veli, yetimin malında tasarruf etmelidir çünkü zaruret bunu gerektirmektedir. Ancak velinin tasarrufu maslahata (çocuğun yararına) göre olmalıdır. Yetim malına el sürmek, en iyi biçimde yaklaşmak gerekir:

“Yetim malına, ergenlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın; ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuzda, akraba bile olsa sözünüzde adil olun. Allah’ın ahidini yerine getirin. Allah size bunları öğüt almamız için buyurmaktadır.” (En’am/6, 152; ayrıca bkz. Nisa/4, 2)

“Rüştüne erişinceye kadar yetimin malına ancak en güzel şekilde yaklaşın. Bu kurala uyun. Çünkü sorumlu olacaksınız.” (İsrâ/17, 34)

Ayetlerde geçen “en güzel şekil”, akıllı ve verimli yönetim ve değerlendirme demektir.

Hz. Muhammed (s.a.v.), yetim malını koruyacak yeterlikte olmayanların yetim malına veli olmamasını tavsiye ederdi. Ebu Zerr (r.a.) anlatıyor: “‘Ey Allah’ın Rasulü!’ dedim, ‘Beni memur tayin etmez misin?’ Bu sözüm üzerine elini omzuma vurdu ve sonra da ‘Ey Ebu Zerr,

sen zayıfsın, memurluk ise bir emanettir. (Hakkını veremediğinde) kıyamet günü rüsvalık ve pişmanlıktır. Ancak kim onu hak ederek alır ve onunla ilgili olarak üzerine düşen vazifeleri eksiksiz eda ederse o hariç.’ buyurdu.” (Müslim, İmâret, 17; Ebu Dâvud, Vesâya, 4; Nesâî, Vesâya, 10) Ebu Dâvud’un diğer bir rivayeti ise şöyledir: “Ey Ebu

Zer, ben seni zayıf görüyorum. Ben kendim için istediğimi senin için de isterim. Sakın iki kişi üzerine amir olma, yetim malına da velilik yapma.” (Ebu Dâvud, Vesâya, 4) Yine Ebu Dâvud’un bir başka rivayeti (Harâc, 5) ise şu şekildedir: “Rasulullah (s.a.v.) buyurdu ki: ‘Ariflik haktır, halka ariflik gereklidir; ancak arifler ateştedir.’” (Nesâî, Vesâya, 10)

2. Gelirlerin Sarfı ve Değerlendirilmesi

Veliler/vasiler, yetim çocuğun mallarının gelirlerini öncelikle çocuğun bakımı, yetiştirilmesi ve eğitimi için, hakkaniyete uyduğu ölçüde ise aile ihtiyaçlarını karşılamak için de harcaabilirler. Gelirin fazlası, yetim çocuğun mallarına katılır:

“Allah’ın sizi koruyucu kılmış olduğu mallarınızı, küçük yetimlere/aklı ermezler vermeyin, kendilerini bunların geliriyle rızıklandırıp giydirin ve onlara güzel söz söyleyin.” (Nisa/4, 5)

Kazandırmalar

İslam hukukunda yetim, vakıf ve hazine (beytülmal) mülkleri, satım veya kira konusunda benzer hükümlere tâbidir. Bu mülkler gerçek malikleri tarafından yönetilmediği için yöneticinin yolsuzluk yapabileceği dikkate alınmış ve tasarruflarına sınırlamalar getirilmiştir. Yetim mallyla ilgili olarak geçen “*en güzel şekil*” ifadesi (En’âm/6, 152; Nisa/4, 2) satış veya kira açısından “*râyiç bedelle*” akit anlamına gelir.

Veli/vasi, yetim için yararlı olduğu takdirde yetimin malını satabilir. Ancak yetimin taşınmaz malı, Hanefilere ve Malikîlere göre nafaka ve giyim ihtiyacı bulunması şartıyla satılabilirken Şafîilere ve Hanbelîlere göre satılamaz.

Veli, nafaka ve diğer külfetlerin yiyip tüketmemesi için yetimin mallyla ticaret yapar ve onu uygun şekilde değerlendirip yatırımda bulundur. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur: “Kim malı bulunan bir yetimin velisi olursa onun mallyla ticaret yapsın; zekâtın onu yemesine bırakmasın.” (Tirmizî, Zekât, 15)

Mescid-i Nebevî'nin arsası, Esad bin Zürâre'nin korumasında bulunan Sehl ile Süheyl adında iki yetim çocuğundu. Hz. Peygamber (s.a.v.), devesinin çöktüğü, Medinelilerin hurma kuruttuğu bu arsayı cami yapımı için onlardan satın almak istedi. Onlar ise bağışlamak istediler. Ancak Hz. Peygamber (s.a.v.) bu teklifi kabul etmedi ve arsayı Hz. Ebubekir'in ödediği on riyal karşılığında onlardan satın aldı. Cami de bu arsaya yapıldı. (Buhârî, Menâkıbu'l-Ensâr, 45) Böylece yetimliğinin ne olduğunu çok iyi bilen Hz. Muhammed (s.a.v.), kamu yararı için kullanılacak olsa bile yetim malına el koymamış, hatta mallarını bağışlamalarına bile rıza göstermemiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v.), Uhud Savaşında şehit düşen Abdullah bin Cahş'ın terekisinin idaresini üstüne alarak yetim kalan oğlu için de Hayber'de bir mülk satın almıştır. (İbn Seyyidinnâs, Uyûnu'l-Eser, 2/232)

Yetim Mallarının Korunması

Veli, yetim ne kadar zengin olursa olsun onun malından teberuda (karşılıksız bağışta) ve ikrazda (borç/ödünç vermede)

bulunamaz. Hâkim ise yetimin malını ödünç verebilir.

Veli, yetim malını sadaka veya hibe (bağış) yoluyla teberuda bulunursa ya da değerinden daha azına sartsa yetim malı hakkında kusurlu davrandığı için tazminatını öder.

Veli, yetimin malından yalnızca ziraî ürünlerin zekâtını öder. Hanefilere göre bunun dışında zekât ödenmez. Şafîilere ve Hanbelîlere göre ise yetimin diğer malları için de zekât ödenir; veli veya hâkim, yetimin malından ödeme yapar.

3. Kullanma Hakkı

Veliler/vasiler, kusurları sebebiyle velayetleri/vesayetleri kaldırılmadığı sürece, malı teslim zamanına kadar yetim çocuğun mallarını kullanabilirler. Veli, fakir olduğu takdirde, yetimin işini yürütmesinin bedeli olarak onun malından yiyebilir/harcayabilir. Bu da *maruf* (makul) ölçüde ve israfa varmaksızın olmalıdır. Veli zengin olduğu takdirde ise böyle bir hakkı yoktur. Ancak zengin veli, ihtiyaç durumunda sadece ihtiyacı kadarını alabilir. Durumu düzeldiğinde geri ödemesi konusunda ise iki görüş vardır:

1. “Ödemez” görüşü: Yüce Allah, velinin maruf ölçüde yemesini mübah kılmıştır. Bu, velinin ücreti gibidir. Bu görüş Ahmed bin Hanbel’den nakledilir.
2. “Ödemesi gerekir” görüşü: Hz. Ömer (r.a.) şöyle der: “Ben, Allah’ın malı konusunda kendimi yetimin velisi konusunda düşünüyorum. Zenginsem uzak dururum, ihtiyaç duyarsam maruf ölçüde yerim. Durumum düzelince de geri ederim.” (Ebu Yusuf, Harâc, 39, 127, 186. Aynı söz, Hz. Ebubekir’den de nakledilir. Bkz. Yakubî, Tarih, 2/216) Hanefiler bu görüşü savunur.

Amr bin Şu’ayb anlatıyor: “Bir adam Hz. Muhammed (s.a.v.)’e gelerek, ‘Ben fakirim, hiçbir şeyim yok, üstelik bir de yetimim var.’ dedi. Peygamberimiz şöyle buyurdu: ‘Yetimin malından ye. Ancak bunu yaparken ne israfa kaç ne aceleci ol ne de kendine mal et.’” (Ebu Dâvud, Vesâya, 8; Nesâî, Vesâya, 11)

Hz. Aişe (r.a.), “Yetimleri evlenme çağına gelene kadar deneyin.” (Nisa/4, 6) ayeti hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Bu ayet, yetime bakan velinin fakir olması hâlinde, bakım hizmetine mukabil, yetimin malından uygun şekilde yiyebileceğini belirtmek için nazil olmuştur.” (Bir başka rivayette de şöyle denir: “Veli muhtaçsa çocuğun malından, malın miktarına göre uygun şekilde alır.” (Bkz. Buhârî, Büyü, 95, Vesâya, 23, Tefsir, Nisa/4, 2; Müslim, Tefsir, 10)

Bir adam İbn Abbas (r.a.)’a, “Yanımda bir devesi olan bir yetim var. Devesinin sütünden içebilir miyim?” diye sormuştu. İbn Abbas şu cevabı verdi: “Eğer deve kaybolunca arıyor, katranını vesairesini sürerek tedavisini yapıyor, su yalağını onarıyor, sulama gününde suyunu içiriyorsan, yavruya zarar vermeden ve memeyi tamamen kurutmadan içebilirsin.” (Mâlik, Muvatta, Sıfatu’n-Nebi, 33)

4. Yetim Malı Yemek

Kur'an-ı Kerim'de yetim malına tassallut, en korkutucu tehditlerden biri sayılan ateş yemek olarak değerlendirilir:

“Yetimlerin mallarını haksız (ve haram) olarak yiyenler karınlarına ancak bir ateş yemiş olurlar. Onlar çılgın bir ateşe gireceklerdir.” (Nisa/4, 10)

İbn Abbas (r.a.)'in anlatımına göre; “Yetim rüşdüne erinceye kadar, onun malına o en güzel olanından başka bir suretle yaklaşmayın.” (İsrâ/17, 34) ve “Yetimlerin mallarını haksız (ve haram) olarak yiyenler karınlarına ancak bir ateş yemiş olurlar. Onlar çılgın bir ateşe gireceklerdir.” (Nisa/4, 10) ayetleri inince, yetimleri korumasına almış olan Müslümanlar, onların mallarının kendi mallarına karışmasından, hatta yetimin önündeki artan yemeği bile yemekten çekinmeye başladılar. Yetime ait yiyecek ve içeceklerden bir şey artsa ona dokunulmuyor, yiyinceye veya kokuşup bozuluncaya kadar saklanı-

yordu. Evlerinde yetim bulunanlar, yetimin yiyeceğini ve içeceğini ayırmaya başladılar. Onlara ayrı bir oda tahsis ettiler. Bu durum, mallarını işletmekten aciz bulunan yetimlerin aleyhine olmaya başladı, yetimleri koruyanlara da zor geliyordu. Abdullah bin Revâha, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e gelerek şöyle dedi: “Ey Allah'ın elçisi! Hepimiz yetimleri oturtacak ayrı bir yere, onlara ayrı yiyecek ve içecek verecek güce sahip değiliz.” Bu konuya bir açıklık getirmek üzere şu ayet indi:

“Sana yetimleri sorarlar. De ki: ‘Onları faydalı ve iyi bir hâle getirmek hayırlıdır. Şayet kendileriyle bir arada yaşarsanız, onlar sizin kardeşlerinizdir.’” (Bakara/2, 220)

Bu ayet üzerine, yetimlerin yiyeceklerini ve içeceklerini kendi yiyecek ve içeceklerine karıştırdılar. (Ebu Dâvud, Vesâya, 7; Nesâî, Vesâya, 11)

Hz. Muhammed (s.a.v.), yetimlerle daha peygamberliğinin ilk yıllarında

“Yetimlerin mallarını haksız (ve haram) olarak yiyenler karınlarına ancak bir ateş yemiş olurlar. Onlar çılgın bir ateşe gireceklerdir.” (Nisa/4, 10)

ilgilenmeye başladı. Habeşistan'a hicret eden grubun başkanı olan Cafer bin Ebu Tâlib, Necâsî'nin huzurunda İslam'ı ve Müslümanları savunmak üzere yaptığı konuşmanın sonunda, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in emrettiği ve yasakladığı konuları dile getirmiş, yasakladıkları arasında "yetim malı yeme"yi de saymıştır. (İbn Hişâm, Sîret, 1/336)

Hz. Muhammed (s.a.v.) yetim malına tecavüzü, "öldürücü yedi büyük günah" arasında saymıştır: "Helak edici yedi şeyden kaçınınız: şirk, büyü, adam öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaştan kaçmak, iffetli kadına zina isnadında bulunmak." (Buhârî, Vesâya, 23, Tıbb, 48; Müslim, İman, 145, Vesâya, 10; Nesâî, Vesâya, 12.) Başka bir rivayete göre Rasulullah şu ikisini de eklemiştir: "anne ve babaya haksızlık, kibleiniz olan Beytül-Haram'ı (orada masiyet işlemeyi) sağlığınız veya ölümünüzde helal saymak." (Bkz. Ebu Dâvud, Vesâya, 10; Nesâî, Tahrim, 3)

İbn Mes'ud (r.a.) şöyle demiştir: "Kim üzerinde Muhammed

(s.a.v.)'in mührü bulunan sahifeyi görmek isterse şu ayetleri okusun:

"De ki: 'Gelin size Rabbinizin haram kıldığı şeyleri söyleyeyim: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, anaya babaya iyilik yapın. Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin (Sizin ve onların rızkını veren biziz.). Gizli ve açık kötülöklere yaklaşmayın, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymayın. Allah bunları size düşünesiniz diye buyurmaktadır. Yetim malına, ergenlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın; ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuz vakit -akraba bile olsa- sözünüzde adil olun. Allah'ın ahdini yerine getirin.' Allah size bunları öğüt almanız için buyurmaktadır." (En'âm/5, 151-152), (Tirmizî, Tefsir, En'âm)

Yetim hakkı yemenin cezası daha bu dünyada başlar, ahirette de devam eder. Çünkü insana zulüm olan bütün günahların cezası bu şekilde daha dünyada iken başlamaktadır.

5. Yönetimin Sona Ermesi

Velinin/vasinin yetim çocuk ergin olduktan sonra velayeti/vesayeti veya yönetim hakkı sona erer. Bu durumda veli/vasi, artık ergin olan yetimin mallarını kendisine devredip teslim eder. Veliler/vasiler, yetim çocuğun mallarının geri verilmesinden sorumludurlar:

“Yetimlere mallarını verin. Temizi pis olanla değişmeyin. Onların mallarını kendi mallarınıza katıp yemeyin. Çünkü bu, büyük bir günahdır.” (Nisa/4, 2)

“Rüştüne erişinceye kadar yetimin malına ancak en güzel şekilde yaklaşın. Belirlenen kurala uyun. Çünkü bu kural sorulacaktır.” (İsrâ/17, 34)

Yetimlere mallarını teslim süreci, ilgili ayetlerde şöyle anlatılmaktadır:

“Yetimleri evlenme çağına gelene kadar deneyin; onlarda olgunlaşma görürseniz mallarını kendilerine verin. Büyüyecekler de geri alacaklar diye onları israf ederek ve tez elden yemeyin. Zengin olan iffetli olmaya çalışsın, yoksul olan uygun bir

şekilde yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman yanlarında şahit bulundurun. Hesap sormak için Allah yeter.” (Nisa/4, 6)

“Yetim malına, erginlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın; ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Biz kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz. Konuştuğunuzda, akraba bile olsa sözünüzde adil olun. Allah’ın ahidini yerine getirin. Allah size bunları öğüt almanız için buyurmaktadır.” (En’am/6, 152)

Ayetler birlikte ele alınırsa yetime malını teslim etmek için iki şart koşmuş oldukları görülür:

I. **Buluğ (ergenlik):** Bu, evlenme yaşının gelmesidir. Evlenme yaşına gelen, kendi malını da akıllıca kullanabilir. Hz. Ali (r.a.) anlatıyor: “Rasulullah (s.a.v.)’tan iki şey öğrendim: ‘İhtilamdan (ergenlikten) sonra yetimlik kalmaz, geceye kadar gün boyu sessiz durmak yoktur.’” (Ebu Dâvud, Vesâya, 9)

2. **Rüşt (erginlik):** Ayette geçen “rüşt”, üç şekilde yorumlanır: a) **Akıl:** Mücahid’e göre rüşt, akıl demektir. b) **Düzgünlük:** Katâde’ye göre rüşt, akıl ve din düzgünlüğüdür. c) **Malı düzgün kullanma:** İbn Abbas’a göre rüşt, malı düzgün kullanma anlamındadır. Tercih edilen anlam da budur. İbn Abbas, kendisine bu konuda sorulan soruya şu cevabı vermiştir: “Yemin olsun; kişi vardır, sakalı çıktığı (buluğa erdiği) hâlde hakkını almaktan hâlâ acizdir. Öyle ise kendisi için başkalarının aldığından iyisinden alan kimseden yetimlik kalkar.” (Müslim, Cihad, 137; Tirmizî, Siyer, 8; Ebu Dâvud, Cihad, 152)

Belli bir olgunluğa erişen yetime malı teslim edilmeden önce bir deneme süreci yaşanmalıdır. Bu süreç sonunda malını kendi başına yönetebileceği kanısına varılırsa malı kendisine teslim edilir. Teslim sırasında, ileride doğabilecek ihtilaflar için bir önlem olmak üzere şahit bulundurulması tavsiye edilmiştir. [Rüşt yaşı konusunda değişik görüşler ve uygulamalar bulunmaktadır. 1824 tarihli Osmanlı Emvâl-i Eytâm Nizamnâmesi (m. 59), ancak 20 yaşından sonra yetimlere sandıktaki mallarının teslim edilebileceğini hükme bağlamıştır. Bu yaş Türk Medeni Kanunu ile Suriye

Medeni Kanunu 18; Mısır, İngiltere, Almanya ve Fransa Medeni Kanunları ise 21 olarak belirlemiştir.]

Kur’an-ı Kerim’de Kehf suresinde yer alan ve çok ilginç çağrışımlar içeren iç içe dört meselden üçüncüsü, Hz. Musa (a.s.) ile bilge adam (Hızır) meselidir. Bu meselde babalarından miras kalan bahçeye sahip iki yetim çocuk anlatılır:

“...Yine yola koyuldular, sonunda vardıkları bir kasaba halkından yiyecek istediler. Kasaba halkı bu ikisini misafir etmek istemedi. İkisi, şehrin içinde yıkılmaya yüz tutan bir duvar gördüler. Musa’nın arkadaşı onu doğrultuverdi. Musa, ‘Dileseydin buna karşı bir ücret alabilirdin.’ dedi. O şöyle söyledi: ‘İşte bu, seninle benim ayrılmamızı gerektiriyor; dayanamadığın işlerin yorumunu sana anlatacağım.’” (Kehf/18, 77-78)

Bilge adam, Hz. Musa’ya söz verdiği yorumu şöyle yapar: “...duvar ise, şehirdeki iki yetim erkek çocuğa aitti. Duvarın altında onların bir hazinesi vardı; babaları da iyi bir kimseydi. Rabbin onların erginlik çağına ulaşmasını ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarmalarını istedi. Ben bunları kendiliğimden yapmadım. İşte dayanamadığın işlerin iç yüzleri budur.” (Kehf/18, 82)

EK

İHH İnsani Yardım Vakfı Hakkında

İHH İnsani Yardım Vakfı bölge, din, dil, ırk ve mezhep ayrımı yapmaksızın dünyanın neresinde olursa olsun sıkıntıya düşmüş, felakete uğramış; savaş, tabii afet vb. sebeplerle mağdur olmuş, yaralanmış, sakat kalmış, aç veya açıkta kalmış, zulme uğramış bütün insanlara gerekli insani yardımı ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek için tüm girişimleri yapmak üzere kurulmuştur. 1992 yılında gönüllü faaliyetleri olarak başlayan vakıf çalışmaları 1995 yılında kurumsallaşmıştır.

Gönüllü faaliyetlerle başlayan ve kısa sürede beş kıtada 136 ülke ve bölgeye ulaşan İHH, çalışmalarını

yürütürken Türkiye’de ve çalışma yaptığı bütün ülke ve bölgelerde yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik duygusunun gelişmesini öncelemekte ve buna yönelik birçok sosyal ve kültürel proje gerçekleştirmektedir.

İHH, misyonunu gerçekleştirirken bütün dünyada öncelik sırasına göre;

- Savaş ve savaşın etkisinin sürdüğü ülke ve bölgelerde
- Doğal afetlerin vurduğu coğrafyalarda
- Yoksulluğun yoğun olarak yaşandığı ülke ve bölgelerde faaliyet yürütmektedir.

Misyonu

- Yeryüzünde adaletin ve iyiliğin hâkim olması, iyiliğin her yere yayılması ve kötülüğün önlenmesi için evrensel kardeşlik bilinciyle nerede olursa olsun, muhtaç ve mazlum bütün insanlara ihtiyaç duydukları insani yardımı ulaştırarak onurlu bir yaşam sunmak.
- İnsanı yardıma muhtaç hâle getiren ve mazlum eden her türlü politika ve faaliyeti önlemek üzere bütün insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmemesi için çalışmalar yürütmek.
- Devletler arası diplomasi için yeterli olmadığı uluslararası sorunların çözümünde aktif rol

almak; sivillerin korunması, kayıpların bulunması, esirlerin kurtarılması, krizlerin sonlandırılması için gerekli adımları atmak; kamuoyunda duyarlılığın artırılması ve insanların yaşamlarının uluslararası çıkarların üstünde tutulması için kendi iletişim kanallarını kullanarak sivil/resmî ilgili bütün tarafları harekete geçirerek insani diplomasi yürütmek.

- Değişen dünyada değişmeyen değerlerin yaşatılmasını sağlamak.
- İyiliği her zaman her yerde yaşatmak.

Vizyonu

- Savaşların ve doğal afetlerin sebep olduğu olumsuzlukların giderilmesine ve bireylerin ve toplumların kendi ayakları üzerinde durabilecekleri koşullara kavuşmasına katkı sağlamak.
- Bütün dünyada yardımlaşma alanında öncülük ederek ülkeler ve kurumlar arasında iş birliği geliştirip ortak bilinç oluşturmak.
- Yardıma muhtaç duruma düşmüş toplumların kişi ve kuruluşlarını güçlendirmek.
- Kriz anında yaşanılması olası zararları en aza indirmek için en hızlı ve etkin şekilde bölgeye ulaşmak.
- Kalıcı projelerle kalıcı çözümler üretmek.
- Yoksulluğun giderilmesine ve sosyal adaletin sağlanmasına katkı sağlamak.

Çalışma ilkeleri

- Öncü olmak.
- Şeffaf olmak.
- Hakem olmak.
- Mazlumun sesi olmak.
- Toplumlar arasında köprü olmak.
- Emaneti en uygun şekilde kullanmak.
- Markayı veya ismi değil hizmeti öne çıkarmak.
- İnsanlar arasında hak ve adaletin yaygınlaşmasına katkı sağlamak.
- Sömürünün olmadığı adil bir dünyanın inşasına katkıda bulunmak.
- Din, dil, ırk, mezhep ayrımı yapmadan ihtiyacı olan her kişi ve topluluğa yardım etmek.

Ödüller

- Kızılay Genel Müdürlüğü tarafından verilen "Savaşta ve barışta insanîyetperverlik" madalyası (2012)
- Uluslararası Karma Kültür Gençlik Konseyi (COJEP) İnsan Hakları Ödülü (2010)
- TBMM Üstün Hizmet Ödülü (2007)
- Aşiyana Yetimhanesi (Pakistan)-Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından verilen "Gerçekleştirilmiş en iyi proje" ödülü (2006)
- Kadın Eğitim Enstitüsü (Somali)-Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından verilen "Gerçekleştirilmiş en iyi proje" ödülü (2006)
- Mobil Hastane (Irak)-Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından verilen "Gerçekleştirilmiş en iyi proje" ödülü (2006)
- Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından verilen "Kaynaklarını amaçları doğrultusunda en iyi kullanan vakıf" ödülü (2005)

Uluslararası üyelikler

- Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) Danışman statüsünde üyelik
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Sivil Toplum ve İnsani Yardım Kuruluşları Danışmanlık statüsünde üyelik
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) İnsani Forum üyeliği
- İnsani Forum (The Humanitarian Forum) üyeliği
- Irak'a Yardım Yapan Uluslararası Yardım Kuruluşları Meclisi üyeliği
- İslam Dünyası STK'lar Birliği (İDSB) üyeliği
- Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV) üyeliği

Vergi muafiyeti

İHH İnsani Yardım Vakfı, Maliye Bakanlığı'nın "08.05.2009 tarih ve 48107 sayılı Vergi Muafiyeti Statüsüne Uygunluk" yazısı üzerine, 30.07.2003 tarihli ve 4962 sayılı Kanun'un 20. Maddesi'ne göre, Bakanlar Kurulu'nun 04.04.2011 tarih ve 2011/1799 sayılı kararı ile "Vergi Muafiyeti Statüsü" kazanmıştır. Vakfımız böylece yardım toplama konusunda sürekli izne sahip olurken hayırseverlerimiz de nakdi bağışlarını, beyan ettikleri

gelirlerinin %5'ini (kalkınmada öncelikli yörelerde %10'unu) aşmamak üzere vergi matrahından düşebilmektedir.

Ayrıca 2860 sayılı "Yardım Toplama Kanunu"nun 6. Maddesi doğrultusunda İHH İnsani Yardım Vakfı'nın "İzin Almadan Yardım Toplayabilecek Yardım Kuruluşları"ndan sayılma talebi Bakanlar Kurulu'nun 01.04.2013 tarih ve 2013/4588 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.

YETİM ÇALIŞMALARI

Yetim/kimsesiz çocuk

İHH'nın destek kapsamına aldığı yetim çocuk; Türkiye'de ve dünyada savaş, işgal, doğal afet, kronik yoksulluk, hastalık, kaza vb. sebeplerle babasını veya anne-babasını kaybetmiş olan ve bir yakını yanında veya yetimhanede barınan çocuktur.

Yetim çalışmalarının amacı

- Yaşamını tek başına idame ettirmeye gücü yetmeyen yetimlere kendi ayakları üzerinde duracak yeterliliğe ulaşıncaya kadar destek olmak, eğitimlerini sağlamak ve onları aile şefkati ile hayata hazırlamak.
- Bütün çocuklar gibi yetim çocukların da temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmemesine yönelik çalışmalarda bulunmak.
- Maddi ihtiyaçlarının yanı sıra manevi ihtiyaçlarının da karşılandığı güvenli ortamlar hazırlamak.

- Savaş, işgal, doğal afet vb. sebeplerle toplumsal düzenin sarıldığı bölgelerde yetişmiş insan unsurunun artırılmasına destek olmak ve böylece toplumsal huzurun tesisine katkıda bulunmak.

İHH yetim çalışma bölgeleri

- Savaş bölgeleri, mülteci kamp-ları ve savaşın etkisinin devam ettiği bölgeler
- Doğal afet bölgeleri
- Kronik açlık ve yoksulluk bölgeleri

İHH yetim çalışma alanları

- Eğitim
- Sağlık
- Barınma
- Gıda
- Giyecek

YETİM ÇALIŞMALARININ PERİYODU

İHH İnsani Yardım Vakfı yetim çocukları sürekli ve dönemsel yardımlarla desteklemektedir.

Sürekli yardımlar

Yetim Sponsorluk Destek Sistemi ile yapılan yardımlardır. Bu sistemle yetimlerin eğitim, sağlık, gıda ve

barınma giderlerinin önemli bir kısmı destekçiler tarafından her ay düzenli olarak karşılanmaktadır.

Dönemsel yardımlar

İhtiyaç bölgelerinde üç, dört, altı ay veya bir yıl gibi belirli zaman dilimlerinde toplu yapılan yardımlar; Ramazan, Kurban ve Yetim Dayanışma Günleri'nde yapılan

yardımlar; eğitim, sağlık, gıda, barınma vb. projeler için yapılan yardımlar dönemsel yardımlar kategorisi içerisinde yer almaktadır.

İHH İnsani Yardım Vakfı yetim çocukları sürekli ve dönemsel yardımlarla desteklemektedir.

Yetim Sponsorluk Destek Sistemi

İHH'nın 1992 yılından bu yana devam eden yetim çalışmaları 2007 yılında Yetim Sponsorluk Destek Sistemi uygulamasının hayata geçirilmesiyle yeni bir ivme kazanmıştır. Yetimlerin himaye altına alınmasını amaçlayan bu sistemde toplanan düzenli bağışlarla yetim

çocuklarımızın eğitim, sağlık, barınma, gıda ve kıyafet ihtiyaçları karşılanmaktadır.

2007 yılında 500 yetimin desteklenmesi ile başlayan çalışmamızda 2017 Nisan ayı itibarıyla 88.886 yetim desteklenmektedir.

Yetim Sponsorluk Destek Sistemi

Yetim Sponsorluk Destek Sistemi, dünyanın herhangi bir yerindeki bir kişi, grup veya kuruluş tarafından bir yetim için her ay

100 TL karşılığında en az bir yıl süreyle düzenli olarak yetimlerin ihtiyaçlarının karşılandığı sistemdir.

Nasıl Sponsor Olunur?

İHH İnsani Yardım Vakfı'nın yetim çalışması yaptığı bölgelerdeki yetimlerden herhangi birine destek olmak isteyen kişi ve kuruluşlar, aşağıdaki işlemleri takip eder:

1. Yetim Sponsorluk Formu elden veya <http://yetim.ihh.org.tr/> sitesi üzerinden doldurulur. Elden doldurulan formlar 0212 621 70 51 numaralı faksa veya Büyük Karaman Cad. Taylasan Sok. No. 3 Pk. 34230 Fatih/İstanbul adresine posta ile gönderilir. 0212 631 21 21 numaralı telefondan İHH Yetim Koordinatörlüğü ile irtibata geçilir. Kişiler destekleyeceği yetimin bölgesini İHH'nın Yetim Sponsorluk Destek Sistemi kapsamındaki 55 ülke ve bölgeden birini seçerek kendisi tayin edebilir.
2. 100 TL'lik sponsorluk bedeli, İHH İnsani Yardım Vakfı'nın banka hesaplarına, posta çeki hesabına veya vakıf merkezine gelerek elden "YETİM SPONSORLUK BAĞIŞIDIR" kaydı düşülerek ilgili kişi adı ile yatırılır. (Sponsorluk formu kimin adına doldurulmuşsa sponsorluk bedeli yatırılırken de aynı isim kullanılmalıdır.)
3. Sponsorluk başlatıldıktan sonra eşleştirilen yetimin/yetimlerin ülkesi, adı, yaşı, aile durumu gibi bilgileri ve fotoğrafını içeren "Yetim Özet Bilgi Formu" başvuru formunda belirtilen e-posta veya posta adreslerine gönderilir.

Proje Sponsorluđu

Yetimler için gerçekleştirilen yetimhane/ev inşaati ve tadilatı, sağlık merkezlerinin inşası, barınma yerlerinin tefrişati, okul mobilyalarının ve diğer ihtiyaçların karşılanması, sağlık hizmetleri vb. proje bazlı a-

lışmalar kişi, kurum veya kuruluşların sponsorluğuyla yapılmaktadır. Gerçekleřtirilen projelerle yetimlerin hayat şartlarının iyileştirilmesine katkı sağlanmaktadır.

Yetim Yardım Havuzu

Yetim Sponsorluk Destek Sistemi ve Proje Sponsorluđu dışındaki bütun yetim yardımları Yetim Yardım Havuzu'nda toplanmaktadır. Buna göre miktarı ne olursa olsun yetimler için yapılan her türlü katkı, Yetim Yardım Havuzu'na dâhil

edilerek yetimhane tadilatları, yetimhaneler için kütüphane ve yatakhane kurulması, bayramlık giysisi, sağlık hizmetleri, yetimlere yönelik sosyal etkinlikler vb. projelerde kullanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdülkerim Zeydan, Ahkâmu'l-Lakât, Beyrut.
- Ahmed Yesevî, Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler, Haz.: Kemal Eraslan, Ankara.
- Buhârî, et-Tarîhu'l-Kebîr, Haydarabad, 1941.
- İbn Hişâm, es-Siretu'n-Nebeviyye, Yay.: Mustafa es-Sakkâ, Kahire, 1955.
- İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-Kübrâ, Beyrut, 1985.
- İbn Seyyidinnâs, Uyûnu'l-Eser, Yay.: Muhammed el-Hatrâvî, Beyrut, 1992.
- Seyyid es-Sâbık, Fikhu's-Sünne, Kahire.
- Vâhidî, Esbâbü'n-Nüzûl, Yay.: Seyyid el-Cümeylî, Beyrut, 1990.
- Vâkidî, Megâzî, Yay.: Marsden Jones, Beyrut, 1966.
- Yusuf el-Kardâvî, Fikhu'z-Zekât, 4. Baskı, Beyrut, 1980.

iHH
İNSANI YARDIM VAKFI

Büyük Karaman Cd. Taylasan Sk.
No.3 Fatih - İstanbul - Türkiye
Tel: 0212 631 21 21 • www.ihh.org.tr
www.ihhakademi.com